

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **524** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 25 juni 2010 (2009-2010)

Voorstel van resolutie

van de heren Hermes Sanctorum, Filip Watteeuw en Dirk Peeters

betreffende het voorbereiden van Vlaanderen
op olie- en gaspieken

Verslag

namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door de heer Bart Martens

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Griet Coppé, de heer Carl Decaluwe, mevrouw Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;
de heren Chris Janssens, Jan Penris, Wim Wienen;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Mercedes Van Volcem;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heren Tom Dehaene, Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Koen Van den Heuvel;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Christian Verougstraete;
de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh;
de heer Patrick Janssens, mevrouw Els Robeyns;
de heer Bart De Wever, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

524 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

588 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

Op 10 en 24 juni 2010 besprak de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie het voorstel van resolutie van de heren Hermes Sanctorum, Filip Watteeuw en Dirk Peeters betreffende het voorbereiden van Vlaanderen op olie- en gaspieken.

1. Bespreking

De heer *Hermes Sanctorum*, eerste indiener, wijst erop dat in het Vlaams Parlement al vaak over onze afhankelijkheid van aardolie en aardgas is gesproken vanuit de optiek van de beperktheid van de reserves en de CO₂-uitstoot. De olie- en gaspieken komen daarbij echter nauwelijks ter sprake, hoewel hun effect gigantisch kan zijn. In de schriftelijke toelichting bij het voorstel van resolutie citeren de indieners heel wat experts die dit beamen.

Het commissielid licht kort toe wat een oliepiek is. De productie van een olieveld vertoont een klokvormige curve. De top van de klok komt overeen met de productiepiek. Vanaf dan zal de productie bergaf gaan. Ook op mondiaal vlak is deze curve van toepassing. Op dit moment heeft de wereldolieproductie bijna haar piek bereikt. Zowat de helft van de toegankelijke voorraden zijn uitgeput. We kunnen ons dus verwachten aan een daling.

Heel wat oliemaatschappijen zijn zich bewust van deze situatie en wijzen op de stagnerende productie. Na de piek verwacht de heer Sanctorum snel stijgende en meer volatiele prijzen. Er zal geleidelijk meer schaarste komen. Die zal vergezeld gaan van geopolitieke conflicten en een mogelijke daling van de welvaart. Intussen zal de wereldwijde vraag naar aardolie alleen maar toenemen, gezien onder andere de economische groei van bijvoorbeeld de BRIC-landen. De nog beschikbare oliereserves zijn minder toegankelijk en technisch moeilijker om te ontginnen. Experts waarschuwen dat de voorbereiding op de verwachte olie- en gaspiek lang op voorhand moet plaatsvinden. Anders dreigen nog hogere kosten.

Vlaanderen is voor zijn fossiele brandstoffen helemaal afhankelijk van import. Als de productie overal ter wereld afneemt, zullen waarschijnlijk heel wat exportlanden voorrang geven aan hun eigen vraag, vermoedt de heer Sanctorum. Onze bevoorrading zou daardoor wel eens sneller dan verwacht in het gedrang kunnen komen.

Het Brussels Parlement en het Waals Parlement hebben gelijkaardige voorstellen van resolutie unaniem goedgekeurd. De indiener hoopt voor zijn voorstel van resolutie hetzelfde van het Vlaams Parlement, ook al omdat zijn vraag vrij nederig is, namelijk dat de Vlaamse Regering: (1) een studie uitvoert die de gevolgen uitrekent van een scenario waarin het huidige beleid ongewijzigd wordt voortgezet; en (2) indien hieruit blijkt dat dit niet volstaat, bijkomende maatregelen neemt om te anticiperen op de olie- en gaspiek.

Hoewel de heer Sanctorum niet wil vooruitlopen op de resultaten van een dergelijke studie, wil hij erop wijzen dat deze ook gevolgen zal hebben voor de kostenberekening van de groene stroom. De overheid ondersteunt de productie van groene stroom financieel. In de commissie oogst dat systeem al eens wat minachting. Maar als de prijs van de aardolie veel forser zou stijgen dan verwacht, introduceert dit een belangrijk nieuw element in het debat.

De heer *Bart Martens* beaamt dat het beleid goed moet voorbereid zijn op een olie- en gaspiek. Als de piek eens is overschreden, zullen de mogelijkheden om deze brandstoffen te winnen dag na dag afnemen, zodat de prijzen plots helemaal ontsporen. Nu al leiden hoge energieprijzen tot heel wat energiearmoede en is energie bovendien van strategisch belang voor onze industrie en samenleving. Vandaar dat we ons goed moeten voorbereiden op een plotse prijsexplosie.

Het commissielid pleit voor economische simulaties van een dergelijk scenario, bijvoorbeeld in de modellen van het Federale Planbureau. De vraag is hoe onze gezinnen en

economie dan toch nog hun basisbehoeften op het vlak van energie kunnen lenigen. Wie zullen we prioritair bevoorraden? Hoe kunnen we ons op voorhand wapenen door extra te investeren in energiebesparing en hernieuwbare energie?

Net als de heer Sanctorum beseft de heer Martens dat hernieuwbare energie op dit moment nog altijd duurder is dan conventionele energie, maar terwijl de piekoverschrijding een forse prijsstijging van olie en gas dreigt te veroorzaken, is de prijs van de hernieuwbare energie aan het dalen. Gezien de leercurve doet elke verdubbeling van het geïnstalleerde vermogen de prijs van fotovoltaïsche energie met 20 percent dalen. Het moment waarop hernieuwbare energie niet meer zal kosten dan conventionele energie, komt steeds dichterbij. We kunnen dat moment nog sneller werkelijkheid laten worden door extra in hernieuwbare energie te investeren.

Daarnaast moet ons beleid ook buffers installeren. Voor de petroleumsector in ons land is wettelijk vastgelegd voor hoeveel dagen bevoorrading haar reserve moet kunnen dienen. Voor de aardgassector bestaat een dergelijke regel niet. De Belgische opslagcapaciteit voor aardgas is bovendien zeer beperkt, namelijk tot de LNG-terminals in Zeebrugge en enkele holten in de Boomse kleilagen en in Poederlee. Nederland heeft bijvoorbeeld in Slochteren heel wat ondergrondse ruimte beschikbaar voor stockage. Ook in ons land biedt de geologie mogelijkheden. De VITO onderzoekt die al. Zulke buffers zijn van cruciaal belang voor onze energiezekerheid. We zullen de beschikbare mogelijkheden moeten benutten, niet alleen om ons te wapenen tegen gaspieken, maar ook om kleinere prijsschommelingen beter te beheersen. De beschikbaarheid zou verhinderen dat de prijzen plots stijgen als in een winterperiode het gasverbruik piekt.

Of de piek binnen vijf, tien, twintig of dertig jaar wordt overschreden, acht de heer Martens moeilijk voorspelbaar, maar we kunnen er maar beter op voorbereid zijn. Met betrekking tot aardgas verwacht het commissielid niet zo gauw problemen, aangezien het onlangs – vooral in de Verenigde Staten – door de ontwikkeling van nieuwe ontginningsmethoden mogelijk is geworden om aardgas uit leisteenformaties aan te boren. Dit gegeven vormt een zodanig nieuw element in de marktsituatie dat de bouw van nieuwe LNG-terminals is afgelast. Wellicht levert het nog enkele extra decennia respijt op. Op langere termijn is een volledige uitputting van de bronnen echter onvermijdelijk en zal hernieuwbare energie de enige manier zijn om onze welvaart te garanderen, te regenereren en elders in de wereld mogelijk te maken.

We zijn als de dood voor het feit dat Iran nucleaire toepassingen ontwikkelt, stelt de heer Martens, zelfs als dat land volhoudt dat het enkel burgerlijk-technische toepassingen nastreeft. Om de risico's te voorkomen die een dergelijke evolutie meebrengt, moeten we een technologie ontwikkelen die in heel de wereld toepasbaar is aan een betaalbare prijs.

De heer *Dirk de Kort* wijst erop dat de bezorgdheid over de energiebevoorrading over alle partijgrenzen heengaat. Het studiewerk van de CREG biedt een goed inzicht in het tekort dat we in 2015 kunnen verwachten. De CD&V-fractie ziet ter zake een belangrijke rol weggelegd voor het Vlaams Energiebedrijf, dat zich vooral moet toeleggen op de productie van hernieuwbare energie.

De heer *Jan Penris* noemt het voorstel van resolutie zo nederig dat een verwerping bijna ondenkbaar is. Maar ook om inhoudelijke redenen zal de Vlaams Belangfractie het voorstel goedkeuren. Het adagium van voormalig minister Marino Keulen indachtig stelt de commissievoorzitter dat meten weten is. Regeren is vooruitzien. Precies dat is wat dit voorstel van resolutie aan de Vlaamse Regering vraagt.

Het verheugt de heer Penris dat ook linkse partijen Adam Smith's theorie van de onzichtbare hand accepteren, namelijk dat schaarste tot prijsstijgingen leidt. Dit inzicht getuigt volgens hem van gezond verstand.

De vraag blijft voor welke hernieuwbare energiebronnen we moeten opteren. Aan de hernieuwbare energie, die de heer Martens bepleit, wil de heer Penris nog twee energievormen toevoegen. Ten eerste schuilt in het vergassen van onze steenkoolvoorraden een aanzienlijk potentieel. Ten tweede is er de kernfusie. Voorlopig is die misschien nog sciencefiction, maar intussen leveren wetenschappers op dat vlak belangrijk werk. De commissievoorzitter stelt voor om in het najaar een werkbezoek te brengen aan het CCFE nabij Oxford. Er zijn dus nog andere mogelijkheden om in nieuwe energie te investeren dan windmolens, zonne-energie en getijdeninstallaties.

2. Intrekking

Voordat de commissie overgaat tot de stemming, stelt de heer *Bart Martens* voor om de vragen aan de Vlaamse Regering uit te breiden. Ook de aanleg van aardgasbuffers moet er bijvoorbeeld een plaats in krijgen.

De heer *Hermes Sanctorum* kondigt aan dat hij het voorstel van resolutie zal intrekken.

Samen met de heren Bart Martens en Dirk de Kort en mevrouw Liesbeth Homans dient hij een nieuw voorstel van resolutie in (*Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 588/1).

De voorzitter,

Jan PENRIS

De verslaggever,

Bart MARTENS

Gebruikte afkortingen

BRIC	Brazilië, Rusland, India en China
CCFE	Culham Centre for Fusion Energy (centrum voor energie uit kernfusie)
CO ₂	koolstofdioxide (koolzuurgas)
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
LNG	Liquefied Natural Gas (vloeibaar aardgas)
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek